

Derewel nakə Pol a watsatay naha a Efez hay aye Məfələkwe

Derewel nakay tə watsatay naha a Efez hay aye na, mawatsa eye hərwi ndo hay haladzay ka dala i Azi, nakə anəke tə zalay Turki aye. Pol a watsa ahəl nakə nengeye ma dangay aye (3.1; 4.1). Derewel eye a hayay gər ada a dzapa ha maduk i duk i məsənəke i Pol nakə a sənəkatay a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye. A watsa na, a ndo məpe mədzal gər neheye nəteye Yahuda hay bay aye.

Mədzal gər nakə ɲgwalak eye wene wene aye mə derewel i Pol nakay a watsatay a Efez hay aye na, wu nakə a say a Mbəlom mäge aye.

Ma madədo 1 ka 3, Pol a rəzlay a gər mətsike ka mədzepe nəte kə ge bo, hərwi Yesu kə vəl ha məsəfəre ɲgay ka mayako mazləlmbada eye. Ndo məpe mədzal gər hay neheye Yahuda hay bay aye ta Yahuda hay tə dzapa nəte.

Ma madədo 4 ka 6, Pol faya ma mataya ahaya a zləm a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, mədzepe nəte, ada zay nakə Mbəlom a vəlatay aye.

Pol a tsikatay naha me

¹ Maa watsakum naha derewel nakay na, neɲ Pol ndo nakə Mbəlom a zla hərwi ada nâ təra ndo i maslaɲ i Yesu Kəriste aye. Na watsa naha derewel nakay na, a nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka

Yesu neheye ma gəma i Efez, ka dzalum ha ka Yesu Kəriste tə dərev kurom lele ada nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste aye.

² Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste t̄a pa fakuma ŋgama ada t̄a vəlakum zay.

Ŋgama i Mbəlom a ze wu hay tebiye

³ Zambadəkway a Mbəlom Bəba i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste! Ka zambadəkweye na, hərwi kə pa fakwaya ŋgama ta ŋgwalak i wu neheye tebiye ta ndziye ka tor eye mə mbəlom aye. A vəlakway na, hərwi nəkway madzapa eye tə Yesu Kəriste.

⁴ Ahəl nakə Mbəlom kə ge məndzibəra zuk bay aye na, nəkway neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, ɔa Mbəlom kə pala kway. A pala kway na, hərwi ada k̄a tərakwa ndo ŋgay hay tsədəŋŋa eye hay ada k̄a tərakwa kame ŋgay na, mənese m̄a ge andaya fakwaya bay.

⁵ Neŋgeye a wud̄a kway haladzay. Ba kə tsik kurre, a gwad̄ ma təriye kway ha wawa ŋgay hay tə həlay i Yesu Kəriste. Niye na, a yay a gər a neŋgeye m̄age andza niye.

⁶ Zambadəkway a Mbəlom hərwi ŋgwalak ŋgay nakə a gakway aye na, a ze wu hay tebiye aye. Ŋgwalak ŋgay nakə a gakway haladzay aye tə həlay i felik i wawa ŋgay niye a wud̄a na haladzay aye.

⁷ Kə təməkway ahaya abəra mə həlay i Fakalaw tə bambaz* i wawa ŋgay niye nəkway madzapa eye tə neŋgeye. Andza m̄agwede na, kə pəsakway

---

* **1:7** «Tə bambaz ŋgay», andza m̄agwede ta m̄əm̄əte ŋgay nakə tə kəd̄ na ka mayako mazl̄əmbad̄a eye aye.

ha mezeleme kway. Andza niye, a ďakway ha na, kə gakway ɲgwalak haladzay.

⁸ Kə rah kway ha ta ɲgwalak ɲgay na, haladzay. Andza məgwede na, kə ďakway ha metsehe ɲgay. A ďakway ha na, hərwi ada kâ sərakwa wu nakə a say aye.

⁹ Kə ďakway ha wu nakə maɲgaha eye kurre a say məge tə həlay i Yesu Kəriste aye. Wu neheye a ge na, ta ɲgwalak ɲgay, anəke na, kə ďa ha.

¹⁰ Wu niye Mbəlom ma ta ndəviye ha aye na, pat nakə həlay ɲgay eye ma ndisliye a dəma aye. Ma hayatay gər a wu hay tebiye. Wu neheye mə mbəlom aye ta wu neheye ka məndzibəra aye tebiye. Ma piye tay ha a həlay i Yesu Kəriste hərwi ada mâ təra bəy.

¹¹ Mbəlom a ge wu hay tebiye na, andza nakə a say məge aye. Kə pala kway kurre andza nakə a yay a gər aye hərwi ada kâ dzapakwa tə Kəriste. Kə vəlakway wu nakə a tsik kurre a gwad ma vəlakweye.

¹² A vəlakway na, hərwi ada ndo hay tâ zambaday a neɲgeye nakə bagwar eye ta məzlaḅ eye hərwi may neheye nəmaa lah məpe mədzal gər may ka Yesu Kəriste aye.

¹³ Nəkurom dərma na, nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste. Ka tsənum bazlam dedek eye. Ka tsənum na, Labara ɲgwalak eye i mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye, ka dzalum ha ka Yesu Kəriste. Ma mədzepe nakə ka dzapum tə Yesu aye na, Mbəlom kə vəlakum Məsəfəre Tsədəɲɲa eye andza nakə a tsik kurre, a gwad ma vəlakumeye. Məsəfəre Tsədəɲɲa eye niye a vəlakum aye na, andza ɲgodgor nakə tə ge ka da'ar ma dīye ha na,

nəkurom ndo ηgay hay.

¹⁴ A vəlakum Məsəfəre ηgay niye ka bo abəra təmad na, hərwi ada kâ sərakwa ha ta dedek ma ta vəlakweye siye i wu neheye ηgwalak eye hay kame mba. Ka hutakweye wu niye hay na, ahəl nakə Mbəlom ma ta təmiye kway ha ka tor eye. Zambadakway a neηgeye, Mbəlom nakə bagwar eye ta məzlaḅ eye.

Pol a dūwulay me a Mbəlom hərwi ndo i Efez hay

¹⁵ Hərwi niye neη faya na gay naha sisə a Mbəlom hərwi kurom. Neη faya na gay naha sisə a Mbəlom na, hərwi mey? Hərwi na tsəne kəkay nakə nəkurom faya ka dzalumeye ha ka Bəy Maduweη Yesu kame kame ada kəkay nakə ka wudum ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye dərma. Ayaw! Na tsəne wu niye hay andza niye na,

¹⁶ ahəl nakə neη faya na dūwulaway naha me a Mbəlom aye na, na gaway naha sisə a Mbəlom pat pat hərwi kurom.

¹⁷ Na dūwulay naha me na, a Mbəlom Bəba kway nakə ta məzlaḅ eye haladzay aye. Neηgeye Mbəlom nakə Bəy Maduweη kway Yesu Kəriste faya ma geye məsler aye. Na dūwulay naha me sa na, hərwi ada mâ dākum ha metsehe ηgay hərwi ada mâ bəzakum ha bo, kâ səkahum ha məsəre na lele.

¹⁸ Faya na dūwulay naha me sa na, mâ həndəkakum na mədzal gər kurom lele ada ka dzalumeye ka wu nakə a zalakum faya ma vəlakumeye aye lele. Neη faya na dūwulay naha me na, hərwi ada kâ sərūm ha kəkay wu nakə ma ta vəlakumeye na, ηgwalak eye haladzay a ze

wu hay tebiye. Wu niye ma vɛlakumeye na, ma vɛlakumeye tɛ siye i ndo ŋgay hay tebiye.

¹⁹ Neŋ faya na tsɛtsahiye faya na, ka sɛrum gɛdanŋ ŋgay nakɛ a ze ha gɛdanŋ i wu hay tebiye aye ada ka sɛrum ha gɛdanŋ ŋgay niye faya ma giye mɛsler ma nakway neheye ka dzalakwa ha ka neŋgeye na, kɛkay.

²⁰ Gɛdanŋ ŋgay niye na, nɛte tɛ bɛmalɛ nakɛ a ge mɛsler tɛ Yesu Kɛriste ahɛl nakɛ a lɛtse ahaya abɛra ma mɛdahanŋ aye. Yesu a lɛtsew abɛra ma mɛdahanŋ na, Mbɛlom Bɛba a gwaday: «Ndza ka tɛv lele eye tɛ hɛlay i mɛnday ga.»

²¹ Ma tɛv niye Yesu a ndza a dɛma aye na, neŋgeye bɛy ka gɛr i gawla i Mbɛlom hay ta bɛy tay eye hay tebiye, ada ka gɛr i siye i wu neheye gɛdanŋ tay andaya mɛ mbɛlom aye tebiye. Neŋgeye ka gɛr i ndo neheye kwa mɛzele tay kɛkay kɛkay eye tebiye. Mɛdɛ a zlɛm ŋgay na, a ze mɛzele neheye ka mɛndzibɛra nakay anɛke aye ada tɛ bɛmalɛ nakɛ ma deyeweye kame aye.

²² Mbɛlom a hɛl wu hay tebiye, a pa na a hud i sik ŋgay. A zla, a pa na neŋgeye bɛy ka gɛr i wu hay tebiye, a gwaday: «Nɛkar na, bɛy i ndo ga hay tebiye.»

²³ Ndo ŋgay hay na, ta tɛra andza bo i Yesu. Nŋwalak i wu neheye lele eye hay tebiye aye na, faya ma vɛlateye a ndo ŋgay hay ada neŋgeye na, ŋwalak i wu i Mbɛlom tebiye andaya mɛ neŋgeye.

2

Mbɛlom a vɛl sifa tɛ hɛlay i Kɛriste

¹ Ahəl niye nəkurom kame i Mbəlom na, andza maməta eye hay hərwi mənese tə mezeleme kurom neheye ka gawum aye.

² Ka pawumay bəzay huya na, a mede i ndo i məndzibəra hay. Ka pawumay zləm a bəy i fakalaw nakə neŋgeye mandza eye ma magərmbəlom aye. Maa ge məsler ma ndo neheye tə pay naha faya a Mbəlom bay hus anəke aye na, neŋgeye.

³ Nəkway tebiye ahəl niye na, nəkway andza nəteye dərmak. Ka gawakwa wu neheye lele bay a say a bor i bo kway aye hay. Bor i bo kway a yawa kway ha ka mäge wu neheye lele bay aye hay kame kame. Ka dzalawakwa na, ka mäge wu neheye a say a bor i bo kway aye. Həbe sariya i Mbəlom ma gəsiye kway andza ndo neheye ta dzala ha ka Yesu Kəriste təbey aye na, hərwi bor i bo kway.

⁴ Ane tuk na, anəke na, andza niye sa bay. Mbəlom, neŋgeye na, ka gakway mə bo haladzay. A wudə kway haladzay.

⁵ Kwa nəkway andza maməta eye hay hərwi nakə faya ka gakweye wu neheye lele bay aye hay na, kə vəlakway sifa wədəye. Kə dzapa kway ha tə Yesu Kəriste hərwi nakə a wudə kway haladzay aye. A təma kway ha na, kəriye.

⁶ Sa na, a lətsakway ahaya abəra ma mədahan dziye tə Yesu Kəriste hərwi nakə nəkway madzapa eye tə Yesu Kəriste aye. Ada kə vəlakway təv məndze a nəkway tage Yesu Kəriste mə mbəlom.

⁷ Andza niye, kə gakway wu lele eye haladzay tə həlay i Yesu Kəriste. A ge andza niye na, hərwi a say mədatay ha a ndo neheye ta deyewe kame mba aye. Nəteye ta sər ha dərmak ŋwalak ŋgay

nakə a vəl haladzay aye na, kəriye.

⁸ Mbəlom a təma kurom ha abəra mə mezeleme na, kəriye ta mədzal gər nakə a vəlakuḡ ka dzalum ha ka neḡgeye. A gakuḡ ḡgwalak ḡgay na, kəriye

⁹ bəna, hərwi məsler neheye faya ka gumeye lele eye hay bay. A gakuḡ ḡgwalak ḡgay kəriye na, hərwi ada ndəray mā dəslay ha gər a bo ḡgay bay.

¹⁰ Hərwi niye maa gakway na, neḡgeye. A vəlakuḡ sifa wedeye na, tə həlay i Yesu Kəriste hərwi ada kâ gakuḡ wu lele eye hay huya. Mbəlom a ləva ha bo tə wu niye lele eye hay na, kurre hərwi ada kâ pakway bəzay a tsəved lele eye.

Ka tərakwa nəte na, tə Kəriste

¹¹ Hərwi niye nəkurom ahəl niye kəkay na, mā makumaw a gər. Nəkurom na, Yahuda hay bay, slala kurom wal. Yahuda hay tə zalawakuḡ na, ndo neheye ta dəs bo təbey aye. Nəteye tə gwadaway a gər tay na, nəteye madəsa eye hay. Ane tuk na, tə tsik na, ka wu nakə ndo hay faya ta geye a bo tay, dəre a ḡgatay aye dekdek tsa.

¹² Məḡum ahaya a mədzal gər kurom, ahəl niye na, ka sərūm Kəriste bay. Mə walaḡ i Yahuda hay na, nəkurom mbəlok eye hay. Mbəlom na, kə bar dzam ta ndo ḡgay hay. Ma dzam niye a bar ta ndo ḡgay hay eye na, a tsik a gwad ma vəlatelye wu na, kurre. Ane tuk na, nəkurom mə dəma bay, nəkurom mbəlok eye hay. Wuray andaya nakə ka pum faya mədzal gər kurom aye bay. Nəkurom ka məndzibəra nakay, ane tuk na, nəkurom dərəḡ ta Mbəlom.

¹³ Ahəl niye na, nəkurom dərəḡ ta Mbəlom. Anəke na, nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste.

Nəkurom bəse ta Mbəlom tuk hərwi Yesu Kəriste. Neŋgeye ka mbəda ha bambaz ŋgay hərwi kurom.

¹⁴ Neŋgeye ndo i zay. Ka hutakwa məndze zay mə walaŋ kway na, hərwi ŋgay. Bəna, ahəl niye na, Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye na, nəteye maŋgəna eye. Ane tuk na, neŋgeye kə gaw ŋgwalak ŋgay, ka təra kway ha nəte. Ahəl niye na, məne dərə a bo andaya mə walaŋ kway, a ŋgəna kway ha ka bo abəra andza dzal. Ahəl nakə a mət aye na, ka mbəzl ha dzal aye niye.

¹⁵ Kə mbata ha bazlam mapala eye i Yahuda hay nakə a gwadawa: «Kâ ge nakay bay» kəgəbay «Ge nakay» aye. A ge andza niye na, hərwi mədzepe tay ha Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye. Nəteye maŋgəna eye sulo sa bay, nəteye nəte hərwi nəteye madzapa eye nəte ta neŋgeye. Nəteye tebiye ta təra slala wedeye. A vəlatay məndze zay a walaŋ tay na, andza niye.

¹⁶ Məne dərə nakə mə walaŋ tay aye na, kə mbata ha ta məməte ŋgay. Məne dərə andaya sa bay. Ta təra slala nəte na, hərwi ŋgay. Kə sər tay ha ka bo nəteye tebiye tage Mbəlom.

¹⁷ Kəriste ki yaw ka məndzibəra, kə da ha labara wedeye ka gər i məndze zay mə walaŋ i ndo hay ta Mbəlom. Məndze zay niye na, i kurom neheye dərəŋ ta Mbəlom aye ada i may neheye nəmay bəse ta Mbəlom aye.

¹⁸ Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, nəkway sulo kway eye tebiye ka hutakwa tsəved mahəndzədə ka təv i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədəŋna eye nəte ŋgweŋ.

¹⁹ Kə ge andza niye na, nəkurom mbəlok eye hay

sa bay. Nəkurom madurlonj hay sa bay. Nəkurom na, wawa i dala niye hay nəkurom andza siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Nəkurom mə gay i Mbəlom andza nəteye.

²⁰ Nəkurom na, ka tərüm kwar neheye ta dəzliye ha gay aye. Matəra mədok eye na, ndo i maslanj hay ta ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay. Kəriste na, neŋgeye kwar nakə ma vəleye gədanj a gay aye.

²¹ Gay niye a gəl kame kame, a mbəzl bay na, hərwi ŋgay. Gay niye a təra na, gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Mbəlom ma ndziye na, mə dəma.

²² Nəkurom neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, kə həl kurom ta siye i ndo hay, ka təra kway hay tebiye andza kwar i mədəzle gay. Gay niye na, Məsəfəre i Mbəlom ma ndziye mə dəma.

3

A say a Mbəlom na, Pol mâ datay ha labara ŋgay a ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye

¹ Hərwi niye neŋ Pol, neŋ faya na duwulay naha me a Mbəlom pat pat hərwi kurom. Neŋ ma danjay na, hərwi məsler i Yesu Kəriste nakə faya na giye hərwi madzəne nəkurom neheye Yahuda hay bay aye.

² Ka tsənum Mbəlom kə vəleŋ məsler hərwi ada nâ ge hərwi kurom bədaw? Na huta na, hərwi ŋgwalak ŋgay.

³ Mbəlom kə dəŋ ha wu nakə manğaha eye kurre aye andza nakə na lah məwatsakum naha faya tsekweŋ aye.

⁴ Ka dzaŋgum na, ka sərumeŋe ha kəkay nakə neŋ na sər wu nakə maŋgaha eye ka gər i Kəriste kurre aye lele tuk.

⁵ Ahəl niye na, Mbəlom kə dətay ha wu nakə maŋgaha eye andza nakə anəke aye bay. Ane tuk na, anəke na, a sləraw Məsəfəre ŋgay hərwi ada mâ dətay ha wu niye maŋgaha eye parakka. A da ha na, a ndo i maslaŋ ŋgay hay, ada a ndo mæde ha bazlam ŋgay neheye a pala tay ha aye.

⁶ Wu niye Mbəlom a da ha aye na, nəkurom neheye Yahuda hay bay aye na, Mbəlom ma vəlakumeye dziye ta Yahuda hay. Nəkurom ta Yahuda hay nəkurom ka tərüm slala nəte. Wu nakə Mbəlom a gwad ma ta vəliye a ndo neheye nəteye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye ma vəlakumeye na, dziye ta Yahuda hay. Wu neheye tebiye na, maa da ha Labara Ŋgwalak eye.

⁷ Mbəlom a geŋ ŋgwalak ŋgay, a zla ga mæge mæsler ŋgay hərwi ada nâ da ha labara ŋgay ŋgwalak eye a ndo hay. A ge andza niye na, ta gədaŋ ŋgay.

⁸ Neŋ mæ walaŋ i ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu na, na sla wuray kwa tsekweŋ bay tebiye. Kwa andza niye bəbay na, Mbəlom kə geŋ ŋgwalak ŋgay a neŋ hərwi ada nâ dətay ha a ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye ŋgama nakə a yaw mæ həlay i Yesu Kəriste aye. Ŋgama niye na, haladzay. Ndo hay ta sliye faya məsəre tebiye bay, hərwi ka zal naha.

⁹ Mbəlom a vəleŋ tsəved ka mædatay ha a ndo hay wu nakə a tsik ahəl niye maŋgaha eye, ma ta giye bo na, kəkay. Mbəlom neŋgeye ndo mæge wu hay tebiye kə pa na wu niye maŋgaha eye hus ahəl nakay anaŋ aye. Anəke na, kə ndohwaw a

dzaydzay parakka tuk.

¹⁰ Anəke na, Mbəlom kə da ha mə walaŋ i ndo ŋgay hay hərwi ada gawla ŋgay hay ta bəy tay hay mə mbəlom tâ zəba fataya tâ sər ha metsehe ŋgay ka gər i wu hay wal wal tebiye.

¹¹ Andza niye, a ge na, andza nakə a tsik a gwad ma giye na, ahəl nakə məndzibəra andaya zuk bay aye. A ge na, tə həlay i Yesu Kəriste Bəy Maduweŋ kway.

¹² Anəke nəkway na, nəkway madzapa eye tə Kəriste. Faya ka dzalakweye ha faya. Ka dzədzarakweye sa bay, ka hutakwa tsəved mahəndzədə ka təv i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste.

¹³ Hərwi niye neŋ faya na gakumeye amboh. Dərev mâ ye fakuma abəra hərwi dəretsətseh nakə neŋ faya na siye hərwi kurom aye bay. Duh dəretsətseh nakay faya na siye na, ma dzəniye kurom haladzay.

Mawude bo i Kəriste nakə a wuda kway aye

¹⁴ Hərwi niye neŋ faya na dəkweye naha gurmets a Mbəlom Bəba kway.

¹⁵ Neŋgeye na, Bəba i slala hay tebiye mə mbəlom ada ka məndzibəra ta dedek.

¹⁶ Neŋ faya na duwulay naha me hərwi ada Məsəfəre ŋgay mâ vəlakum gədaŋ. Ta gədaŋ i Məsəfəre ŋgay nakə ma vəlakumeye aye na, ka ŋgəlumeye ha bo lele ka tsəved ŋgay. Hərwi neŋgeye na, gədaŋ aye haladzay, wu hay tebiye mə həlay ŋgay.

¹⁷ Neŋ faya na duwulay naha me sa na, hərwi ada Yesu Kəriste mâ ndza mə dərev kurom hay ta mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha faya

aye. Neŋ faya na dūwulay naha me na, hārwi ada kâ wuɖum bo nāte nāte mē walaŋ kurom. Taɗa ka wuɖum bo nāte nāte mē walaŋ kurom na, ka hutumeye gādaŋ andza dārizl i gārɗaf nakə mapā zlālay eye lele aye ada andza gay nakə ta dāzl ka mādok nakə mapā eye lele aye.

¹⁸ Andza niye, nəkūrom ta ndo mēpe mādzaḷ gār hay ka Yesu siye hay ka mbumeye faya māsāre ha kəkay nakə Yesu Kāriste a wuɗa kurom aye. Kwa ka yum na, a ŋgay, kwa ka tsalum na, a gēma, kwa ka mbāzlumaw ka dala, kokway i mawuɗe bo ŋgay andaya tēbey.

¹⁹ Neŋ faya na dūwulay naha me na, hārwi ada kâ sārūm ha neŋgeye a wuɗa kurom. Mawuɗe bo ŋgay nakə a wuɗa kway aye na, ka slumeye māsāre tebiye bay. Andza niye, Mbəlom na, wuray a kāsāy bay. Ma rahiye kurom ha ta wu neheye neŋgeye maraha eye.

²⁰ Neŋgeye na, ma sliye faya mēge wu hay tebiye a ze wu nakə ka tsātsahakwa faya mā gākway aye haladzay. Kwa wu nakə ka dzalakwa mā gākway aye na, a ze. Faya ma giye na, ta gādaŋ ŋgay nakə faya ma giye māsler mē nəkway aye.

²¹ Tā zambāɗay a Mbəlom hārwi wu nakə a ge ta ndo ŋgay hay ada tē Yesu Kāriste aye kame kame ka tor eye. Mā tēra andza niye!

4

Dzapakwa nāte

¹ Neŋ nakə ma daŋgay hərwi məsler i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste aye, faya na gakum-eye naha amboh hərwi ada mede kurom mâ təra na, andza i Mbəlom nakə a zalakum ka mäge aye.

² Andza məgwede rəhumay ha gər a ndo hay kwa kəday. Məsəre me mâ ge mə walaŋ kurom. Zlum ŋgatay ka təv i wu hay tebiye. Wudum bo nəte nəte mə walaŋ kurom ada sakumay naha a bo nəte nəte mə walaŋ kurom.

³ Rəzlumay a gər, məndze kurom mâ ge nəte, metsehe nəte andza nakə Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a dzapa kurom ha aye. Ndzum tə zay mə walaŋ kurom hərwi ada kâ ndzum nəkurom madzapa eye nəte.

⁴ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta təra na, bo i Yesu Kəriste nəte. Məsəfəre i Mbəlom bəbay na, nəte. Wu neheye Mbəlom a zalakum faya aye na, nəte dərma.

⁵ Bəy Maduweŋ kway na, nəte. Məpe mədzal gər kway nakə ka pakwa ka Mbəlom aye nəte. Madzəhuḅe nakə ta dzəhuḅ kway ha a yam aye na, nəte.

⁶ Mbəlom na, neŋgeye nəte ŋgweŋ. Neŋgeye na, Bəba i ndo hay tebiye. Neŋgeye a ləva wu hay tebiye. Faya ma giye məsler mə walaŋ kway tebiye. Neŋgeye mə walaŋ i ndo ŋgay hay.

⁷ Nəkway tebiye Kəriste kə vəkway gədaŋ wal wal ka mäge məsler ŋgay.

⁸ Andza nakə mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom aye na, a gwad:

«Ahəl nakə a ŋgwasə ka ndo məne dərə ŋgay hay aye na,
kə tsal a mbəlom,
kə həl tay ha ndo neheye magəsa eye hay.

Tsa na, a vëlatay ndaraw a ndo hay ka mëndzibëra.*»

⁹ A gwad: «Kë tsal a mbëlom» na, andza mëgwedë mey? A tsal a mbëlom na, ðuh a lahaw mambëzlaw hus ka dala tëday.

¹⁰ Ndo niye a mbëzlaw aye na, nengëye ndo nakë a tsal a mbëlom a gër eye dërenj hërwi ada mâ tëra ha wu hay tebiye lele.

¹¹ Maa vël ndaraw a ndo hay na, nengëye. Siye hay a vëlatay ndaraw matëre ndo i maslanj ngay hay, siye hay ndo mëdë ha bazlam i Mbëlom hay, siye ndo mëdë ha labara wedëye a ndo hay ada ndo mekelej eye hay ndo mëtsëkure të matëtikatay bazlam i Mbëlom a ndo hay.

¹² A ge andza niye na, hërwi ada tâ dzëna tay ha siye i ndo ngay neheye të dzala ha aye ka mëge mëslër i Mbëlom ada ndo niye hay ta tëra bo ngay aye na, tâ gël.

¹³ A ge andza niye na, nëkway tebiye ka dza-pakwa nëte hërwi mëdzal gër kway nakë ka dza-lakwa ha ka Yesu Këriste Wawa i Mbëlom aye na, nëte. Ada ka sërakwa na sa. Andza niye ka gëlakweye, ka tërakweye ndo neheye masëra eye ka tsävëd i Mbëlom aye. Ka tërakweye ndo lele hay andza Këriste.

¹⁴ Ka tërakwa andza niye na, nëkway wawa hay sa bay. Ndo mëvay gër a ndo hay të maraw me tay ta dziye kway ha abëra ka tsävëd i Mbëlom të matëtike tay niye hay andza mëtasl nakë ma bëliye ha kwalalanj i yam ka gër i yam vuw afënj vuw afënj aye sa bay.

---

* **4:8** Matsika eye andza më Dëmes hay 68.19.

15 Duh na, tsikakwatay dedek a ndo hay. Gakwa wu hay tebiye tã mawuɗe bo nãte nãte mã walaŋ kway. Ka gakwa andza niye na, ka gälakweye hus ka matãre andza Kãriste, neŋgeye nakã ka gãr i ndo neheye tebiye aye.

16 Maa hayay gãr a ndo hay tebiye na, neŋgeye hãrwi ada tã dzapa nãte andza vãrezl i bo i ndo nakã a zãv ha bo ka tãv manãte aye. Tadã siye faya ta giye mãsler tebiye na, bo ma gãliye. Andza niye, ndo mãpe mãdzal gãr hay ka Yesu ta wuɗa bo nãte nãte mã walaŋ tay na, ta diye kame kame.

Sifa weɗeye ka tãv i Yesu

17 Wu nakã na tsikakumeye naha aye na, ta mãzele i Bãy Maduweŋ kway. Na tsikakumeye naha na, wuye mey? Neŋ faya na gwadãkumeye naha amboh ta amboh, kã pumay bãzay a mede i ndo neheye tã sãr Mbãlom bay aye sa bay. Nãteye tã dzala na, ka wu nakã ma giye ŋgama bay aye.

18 Mãdzal gãr tay na, lãvoŋ. Nãteye kame i Mbãlom na, mbãlok eye hay. Sifa nakã ma ndãviye bay ka tor aye na, ta huta bay hãrwi ta kula ha gãr tay toŋgwa toŋgwa andza kwar. Tã sãr tsãved i Mbãlom bay.

19 Horoy a gatay sa bay. Tã vãlay ha bo tay na, ka mãge wu neheye lele bay aye hay. Wu neheye a ge horoy aye na, faya ta giye ta mãŋgwese.

20 Nãkurom, ka tãtikum ka gãr Kãriste na, andza niye bay.

21 Ka rãhumay ha gãr na, a neŋgeye bãɗaw? Nãkurom neheye madzapa eye tã neŋgeye na, ta tãtikakum dedek. Dedek niye ta tãtikakum aye na, Yesu.

²² Ta tətikakum na, gərüm ha mædzal gər kurom neheye kurre aye. Gərüm ha mede kurom nakə ahəl niye aye. Mede kurom niye na, ma nasiye kurom ha hərwi bor i wu neheye lele bay aye ta vakumeye gər.

²³ Məsəfəre i Mbəlom mâ mbədəkum ha dərev kurom ada dzalum ka wu lele eye hay.

²⁴ Pumay bəzay na, a mede wedeye. Mede wedeye niye na, maa mbəda ha mə nəkurom na, Mbəlom hərwi ada mâ təra andza i ŋgay. Mede niye na, dedek eye, a yay a gər a Mbəlom. Mənese andaya kwa tsekweŋ mə dəma bay.

²⁵ Hərwi niye kâ rawum me bay. Kwa way mâ tsikay a ndo na, dedek hərwi nəkway madzapa eye na, nəte andza hawal i bo neheye wal wal madzapa eye ka bo eye nəte aye.

²⁶ Wuray kə ndalakum na, kâ gum mezeleme bay. Pat mâ dəd ka wu nakə a ndalakum aye bay, səfum ha dərev kurom.

²⁷ Kâ vəlumay tsəved a Fakalaw bay.

²⁸ Məkal hay tâ kəla sa bay. Duh na, tâ ge məsler lele tə həlay tay hərwi ada tâ huta wu hərwi məvəlatay a mətawak hay dərma.

²⁹ Bazlam nakə ma nasiye ha ndo hay aye na, mâ ndohwaw abəra ma təbəlem kurom bay. Tsikum dūh na, bazlam nakə ma dzəniye siye i ndo hay mägəle ka tsəved i Mbəlom aye. Tsikum na, wu neheye a ye ka bo mətsike, ma dzəniye tay ha ndo neheye faya ta pay zləm a bazlam kurom aye.

³⁰ Kâ gumay dəretsətseh a Məsəfəre i Mbəlom Tsədanŋa eye kwa tsekweŋ bay tebiye. Mbəlom a ge fakuma ŋgodgor na, ta Məsəfəre† niye. Andza

† 4:30 Zəba ma Efez hay 1.13.

mægweđe na, nəkurom ndo ŋgay hay. A ďakum ha sa na, pat nakə həlay aye kə slaw na, ma təmiye kurom ha ka tor eye tuk.

³¹ Zlum na dəgun abəra mə dərev kurom. Kâ gum mevel bay, wu mâ ndalakum bay. Gərum ha mət sal bo, kâ tsadum a bo bay. Kâ gum sewed kwa tsekweŋ bay tebiye.

³² Tərum đuh na, kwakwad eye hay kame i ndo hay. Gumatay ŋgwalak a ndo hay. Pəsum ha a bo mənese mə walaŋ kurom nəte nəte andza nakə Mbəlom a pəsakum ha tə Kəriste aye.

5

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ndziye na, mə dzaydzay

¹ Nəkurom na, wawa i Mbəlom hay. Mbəlom a wudə kurom haladzay. Kə ge andza niye na, tərum andza neŋgeye.

² Ma məndze kurom tebiye na, wudum ndo hay andza Kəriste nakə a wudə kway, a mət hərwi kway aye. Məməte nakə a mət aye andza wu nakə a tsəhən ada a ze huŋŋa lele tə vəlay a Mbəlom, a yay a gər haladzay aye.

³ Anəke na, nəkurom na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Kâ gum madama kwa tsekweŋ bay. Wu neheye a ge horoy mäge aye na, kâ gum bay. Kâ gum dəre ka wu i ndo hay bay. Ka gər i wu neheye na, kwa tsekweŋ kâ tsikum bay.

⁴ Bazlam neheye a ge horoy aye ada tə bazlam neheye matərahəŋ aye na, a ye ka bo mət sike mə walaŋ kurom bay. Kwa mäge mahəmba neheye

lele bay aye na, kâ gum bay. Duh na, gumay naha sisœ a Mbêlom hêrwi wu nakê a ge aye.

⁵ Sêrum ha na, ndo neheye faya ta giye madama aye ta ndo neheye faya ta giye siye i wu neheye lele bay aye na, ta hutiye mede a Bêy i Mbêlom ta Kêriste bay. Ndo neheye faya ta giye dêre ka wu i ndo hay aye ta hutiye mede a bêy i Mbêlom bay hêrwi wu neheye a yatay a gêr a ze Mbêlom. Niye andza nêteye faya ta dêslay ha gêr na, a kule.

⁶ Ndo hay tâ vakum gêr tê bazlam neheye kêriye bay. Dêrev ma ta ndaleyê a Mbêlom hêrwi bazlam niye hay lele bay aye. Mbêlom ma ta giye mevel ka ndo neheye ta rêhay ha gêr bay aye.

⁷ Kâ dzapum ta ndo niye hay bay tebiye.

⁸ Ahêl niye na, nêkurom ma lêvonj. Anêke na, nêkurom mê dzaydzay hêrwi nêkurom madzapa eye ta Bêy Maduwêj Yesu. Ndzum na, andza ndo neheye nêteye mandza eye mê dzaydzay aye.

⁹ Na tsik andza niye na, hêrwi dzaydzay faya ma vêliye wu neheye ŋgwalak eye ta wu neheye mênese mê dêma bay aye ada dedêk eye.

¹⁰ Gum gêdanj mêsêre na, wu neheye a yay a gêr a Bêy Maduwêj aye. Ada gum na, wu niye hay.

¹¹ Mêsler i ndo neheye faya ta giye ma lêvonj aye na, kâ têlêkum a dêma hêlay kurom bay. Wu nakê faya ta giye na, ŋgwalak eye andaya mê dêma kwa tsekweŋ bay tebiye. Duh na, wu tay neheye lele bay faya ta giye na, dumatay ha parakka.

¹² Wu neheye faya ta giye ta mêkal aye na, a ge horoy mêtsike faya.

¹³ Tadê ta dê ha wu niye hay parakka na, nêteye kêkay na, ndo hay ta ŋgateye,

¹⁴ Hərwi wu nakə a bəz parakka ta həpat aye na, ma təriye dzaydzay. Hərwi niye tə gwad:

«Nəkar nakə mandzahəra eye, pədəke abəra ka məndzehəre,

lətse abəra mə walaŋ i mədahaŋ hay,

hərwi ada Kəriste mâ vəlaka dzaydzay.»

¹⁵ Kə ge andza niye na, gumay metsehe a mede kurom. Ndo neheye tə sər wuray bay aye na, kâ pumay bəzay a mede tay bay. Duh pumay bəzay na, andza ndo neheye ta tsah aye.

¹⁶ Hələy nakay anaŋ aye na, həlay nakə lele bay aye. Kâ dzum ha həlay kəriye bay, gum ŋgwalak huya.

¹⁷ Hərwi niye kâ tərüm andza ndo neheye ta tsah təbey aye bay, duh pumay zləm na, a wu nakə Bəy Maduweŋ kway a say kâ gum aye.

¹⁸ Kâ kwayum ta guzum bay. Məkweye na, ma nasiye ha sifa kurom. Duh na, Məsəfəre i Mbəlom mâ rahakum a dərev pat pat.

¹⁹ Zambadumay a Mbəlom ta dəmes nəte nəte mə walaŋ kurom. Gum dəmes kwa waray waray neheye Məsəfəre i Mbəlom a vəlakum aye. Gum dəmes niye hay mə walaŋ kurom. Zambadumay a Bəy Maduweŋ tə dərev kurom tebiye.

²⁰ Gumay naha sisœ a Bəba Mbəlom hərwi wu hay tebiye. Gumay naha sisœ na, tə məzele i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste. Gumay naha sisœ pat pat.

Məndze i ŋgwas hay tə zal tay hay

²¹ Rəhumay ha gər kwa a way nəte nəte mə walaŋ kurom hərwi nəkurom faya ka pumay naha faya a Kəriste.

²² Nəkurom ηgwas hay, rəhumay gər a zal kurom hay andza nakə a say a Bəy Maduwenj kway Yesu aye.

²³ Hərwi zal na, neŋgeye bəy eye ka gər i ηgwas andza nakə Yesu Kəriste neŋgeye bəy ka gər i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye. Neŋgeye ma mbəliye tay ha məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay. Məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay na, bo ηgay.

²⁴ Kə ge andza niye na, ηgwas hay tâ rəhatay ha gər a zal tay hay lele andza nakə məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ta rəhay ha gər a Yesu Kəriste aye.

²⁵ Nəkurom zal hay, wudum ηgwas kurom hay haladzay andza nakə Yesu Kəriste a wuda məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ada a mət hərwi tay aye.

²⁶ A ge andza niye na, hərwi mâ təra tay ha tsədaŋŋa kame i Mbəlom. Neŋgeye a təd yam, a bara tay ha hərwi ada tâ təra tsədaŋŋa ta labara ηgay.* Andza niye, a pala tay ha wal, nətəye ta təra i Mbəlom.

²⁷ A say ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tâ yaw kame ηgay na, ta mədəslatay ha gər nakə ta dəslatay ha gər aye. Tâ təra na, tsədaŋŋa, ndəluḡ kwa tsekwenj mâ ge andaya fataya bay. Tâ təra ka dəre i ndo na, lele. Mənese mâ ge andaya fataya bay, ada kwa vavay mâ ge andaya fataya bay.

²⁸ Andza niye nəkurom zal hay dərmaḡ wudum ηgwas kurom hay andza nakə ka wudum bo kurom aye. Ndoweyə ka wuda ηgwas na, a wuda bo ηgay.

---

* **5:26** Məbere tsədaŋŋa ta yam: Zəba ma Ezekiyel 36.25; Titus 3.5, ada labara: Zəba ma Yuhana 15.3.

²⁹ Ndəray andaya nakə ma geye dəretsətseh a bo ɲgay aye na, andaya bay. Kwa way na, ma geye gər a bo ɲgay ta wu mənday lele andza Yesu Kəriste nakə faya ma gateye gər a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay aye.

³⁰ Neɲgeye faya ma gakweye gər hərwi nəkway na, hawal i bo ɲgay.

³¹ Hərwi niye bazlam i Mbəlom a gwad na: «Hərwi niye hasləka ma gəriye ha bəba ɲgay ta may ɲgay, ta ndziye ta ɲgwas ɲgay. Nəteye sulo ta təriye bo nəte.†»

³² Bazlam nakay na, kə dəkway ha wu nakə ɲgwalak eye lele haladzay. Neɲ na tsik na, ka gər i Kəriste ta məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

³³ Bazlam neheye na, hərwi kurom dərmak. Kwa way mâ wudə ɲgwas ɲgay andza nakə a wudə bo ɲgay aye. ɲgwas hay rəhumatay gər a zal kurom hay.

6

Məndze i wawa hay ta bəba tay hay

¹ Wawa hay, nəkurom ka tərur madzapa eye ta Bəy Maduweɲ Yesu. Gəsumatay me a bəba ta may kurom hay hərwi andza niye na, lele.

² Bazlam i Mbəlom mapala eye nəte a gwad: «Rəhay ha gər a bəba yak ta may yak.» Niye na, makurre i bazlam i Mbəlom mapala eye a tsik ahəl niye a gwad ma ta vəliye wu aye.

---

† 5:31 Madazlay i wu hay 2.24.

³ Wu nakə a gwad: «Ma ta vəliye, tadə ka rəhay ha gər aye na, wu tebiye ma giye lele hərwi yak. Ka ndziye ka məndzibəra haladzay.*»

⁴ Nəkurom bəba i wawa hay, kâ gumatay wu mandala eye a wawa kurom hay bay. Duh na, gumatay gər lele. Tətikumataş ada kətum tay andza nakə Bəy Maduweŋ Yesu a dā ha aye.

Beke ta ndo i gay tay hay

⁵ Nəkurom beke hay, rəhumatay ha gər a ndo i gay kurom hay ka məndzibəra nakay. Gəsumatay me ada dzədzarumatay. Gum məsler tə dərev kurom nəte. Niye na, ka rəhumay ha gər na, a Kəriste.

⁶ Kâ gum məsler ka təv dəre tay dekdek tsa bay. Kâ gum məsler hərwi ada tâ dəslakum ha gər dekdek tsa bay. Duh na, gum wu neheye a yay a gər a Mbəlom aye tə dərev kurom nəte hərwi nəkurom na, ndo i məsler i Kəriste.

⁷ Gumatay məsler na, ta ŋgwalak andza nakə faya ka gumeye məsler na, a Bəy Maduweŋ aye bəna andza nakə ka gumeye a ndo hay aye bay.

⁸ Kwa nəkar na, beke, kwa nəkar beke eye bay, sər ha na, tadə faya ka giye məsler lele eye na, Bəy Maduweŋ ma ta hamakeye a dəma.

⁹ Nəkurom ndo i gay i beke hay, gumatay ŋgwalak a beke kurom hay dərma. Kâ gumatay dəretsətseh bay. Sərum ha nəkurom ta beke kurom hay na, nəkurom i Mbəlom nəte bəna wal wal bay. Neŋgeye na, a ŋgəna tay ha ka bo bəra ndo hay təbey.

---

* **6:3** Zəba ma mə Madayaw abəra mə Ezipt 20.12; Bazlam mapala eye masulo eye 5.16.

Məhələ wu həlay i Mbəlom

¹⁰ Wu nakə na ndəvakumeye naha mətsikakum aye na, ndzum madzapa eye ta Bəy Maduweŋ Yesu. Tərum gədan eye hay hərwi gədan ŋgay na, a ze kwa mey tebiye.

¹¹ Dzəwudum bo ta wu həlay i Mbəlom neheye a pakum aye tebiye hərwi ada Fakalaw mâ sla fakuma məvakum gər bay. Ka ndzumeye duwirre, ma sliye fakuma bay.

¹² Vəram nakə ka gakweye na, ka gakweye ka ndo hay bay. Ka gakweye na, ta məsəfəre neheye lele bay aye hay ada ta bəy tay hay, ta neheye nəteye faya ta ləviye məndzibəra nakay manasa eye tə mezeleme aye. Ada ka gakweye vəram sa na, tə wu neheye lele bay aye, nəteye ta gədan eye ma magərmbəlom aye.

¹³ Hərwi niye, həlum wu i həlay i Mbəlom neheye a pakum a həlay aye tebiye hərwi ada pat i vəram kə ndislew na, kâ hwayum bay, ka gumeye vəram hus ka mandəve ŋgay eye. Andza niye, ta sliye fakuma bay.

¹⁴ Hərwi niye, ləvum bo. Tərum ndo dedək eye hay. Wu neheye dedək eye hay aye na, andza peteked nakə ka bərumeye ha bəzihud aye. Pumay bəzay a tsəved i Mbəlom hərwi tadə ka gum andza niye na, a təra andza peteked i bəre nakə ka pumeye ka bo aye. Ma təkiye kurom abəra ka wu neheye lele bay aye hay.

¹⁵ Ləvum bo pat pat ka mədə ha Labara Ŋgwalak eye nakə ma vəlateye zay a ndo hay aye. Niye na, andza tahərak neheye ka pumeye a sik aye, hərwi ada ka ndzumeye ka tsəved i Mbəlom bəŋbəŋ lele.

16 Ma mäsler kurom nakə ka gumeye tebiye aye na, pum mädzal gər kurom ka Bəy Maduweŋ Yesu. Niye na, andza ka zlum ŋgaram a həlay. Səmber i Fakalaw neheye ma mbaliye kurom ha aye ta ndziye fakuma bay. Kwa tadə səmber niye hay ta ako eye faya bəbay na, ŋgaram ma mbatiye ha.

17 Mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye na, andza mbəramdaw nakə ka pumiye a gər aye hərwi matəke na gər. Pum a gər ada zlum bazlam i Mbəlom. Neŋgeye na, andza maslalam nakə Məsəfəre ma vəlakumeye, ka gumeye ha vəram aye.

18 Duwulumay me a Mbəlom tə dərev kurom tebiye pat pat. Gumay amboh ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədəŋŋa eye. Kâ ndzahərurum bay, kâ gərurum ha mađuwulay me a Mbəlom bay. Duwulumay me a Mbəlom pat pat hərwi ndo məpe mädzal gər hay ka Yesu tebiye.

19 Duwulumay naha me a Mbəlom hərwi ga dərmak hərwi ada Mbəlom mâ vəleŋ wu nakə na tsikiye ada nâ đā ha Labara Ŋgwalak eye nakə Mbəlom a đeŋ ha aye. Nâ đā ha na, tə madzədzar eye bay.

20 Kwa neŋ ma daŋgay bəbay na, neŋ ndo məsləre i Kəriste hərwi bazlam wedeye nakə faya na diye ha aye. Duwulumay me a Mbəlom hərwi ada nâ dzədzar bay, nâ đā ha labara wedeye parakka andza nakə a say a Mbəlom nâ đā ha aye.

Mandəve i bazlam

21 Tisik malamar kway nakə na wudā aye na, neŋgeye tə neŋ faya nəmaa giye mäsler i Bəy Maduweŋ salamay. Faya ma giye mäsler i Bəy

Maduweŋ tə marəhay ha gər ta dedek eye. Neŋ mandza eye kənaŋ kəkay na, ma diye naha ma tsikakumeye.

²² Neŋ faya na sləriye naha ka təv kurom na, hərwi ada kâ sərüm ha nəmay mandza eye kənaŋ na, kəkay, ada mâ makum ha dərev.

²³ Mbəlom Bəba ta Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste tâ vəlatay zay a malamar hay tebiye. Tâ vəlatay mawude bo, hərwi ada tâ wuda bo nəte nəte mə walaŋ tay ada tâ pa mədzal gər ka Yesu Kəriste huya.

²⁴ Mbəlom mâ pa ŋgama ka ndo neheye ta wuda Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste ka tor eye.

Dzam Wedeye New Testament in Merey

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merey

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec